13/09/2020

Τα ουρλιαχτά στην προκυμαία της Σμύρνης

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Ο σπουδαίος συγγραφέας Έρνεστ Χεμινγουέι (Ernest Miller Hemingway, 21 Ιουλίου 1899 – 2 Ιουλίου 1961) τις ημέρες της Μικρασιατικής Καταστροφής ήταν ανταποκριτής στη Σμύρνη και έγραφε για αυτήν είτε με τη μορφή ρεπορτάζ στην καναδική εφημερίδα “Toronto Star” είτε με τη μορφή λογοτεχνικών αφηγημάτων.

Στην αφήγησή του με τίτλο «Στην προκυμαία της Σμύρνης» μιλά για τις φρικαλεότητες των Τούρκων στους Έλληνες εκείνες τις αποφράδες ημέρες, βασισμένος σε μαρτυρίες και στα όσα έβλεπε ο ίδιος:

«Το χειρότερο, είπε, ήταν οι γυναίκες με τα νεκρά παιδιά. Δεν μπορούσαμε να τις πείσουμε να μας δώσουν τα πεθαμένα παιδιά τους. Είχαν τα παιδιά τους νεκρά έξι μέρες, αλλά δεν τα εγκατέλειπαν. Δε μπορούσαμε να κάνουμε τίποτα. Τελικά έπρεπε να τους τα πάρουμε με τη βία.”
Με τα παραπάνω λόγια ένας αξιωματικός του Πολεμικού πλοίου των ΗΠΑ, αγκυροβολημένου στη Σμύρνη, περιγράφει στον πολεμικό ανταποκριτή της καναδικής εφημερίδας “Toronto Star”,
Ernest Hemingway, την τραγωδία.
«Στην προκυμαία της Σμύρνης» ο Hemingway γράφει: Είχαμε ρητές εντολές να

μην επέμβουμε, να μη βοηθήσουμε.
Το πλοίο μας είχε τόση δύναμη που θα μπορούσαμε να βομβαρδίσουμε όλη τη Σμύρνη και να σταματήσουμε το μακελειό, αλλά η εντολή ήταν να μην κάνουμε τίποτα.
Το παράξενο ήταν, είπε [ο αξιωματούχος του αμερικάνικου πολεμικού που διηγείται την ιστορία], πώς ούρλιαζαν κάθε νύχτα τα μεσάνυχτα. Δεν ξέρω γιατί ούρλιαζαν αυτή την ώρα.
Ήμασταν στο λιμάνι κι αυτές στην προκυμαία και τα μεσάνυχτα άρχιζαν να ουρλιάζουν. Στρέφαμε πάνω τους τους προβολείς και αυτές τότε σταματούσαν.
Αλλά γιατί οι γυναίκες έκλαιγαν τα μεσάνυχτα;
Όχι, δεν ήταν κάποιο έθιμο πένθους.
Ήταν φωνές για βοήθεια.
Η μικρασιάτισσα Φιλιώ Χαϊδεμένου αφηγείται:
«Χιλιάδες κόσμος, απελπισμένος και εξαθλιωμένος, με μάτια άδεια απ’ τα όσα είχαμε δει και την ψυχή ματωμένη απ’ τον πόνο της απώλειας των αγαπημένων μας.
Κάρα άδειαζαν με πεθαμένους δίπλα μας. Όπου έβρισκαν.
Το βράδυ, όταν οι Τούρκοι άρχιζαν να βιάζουν και να κακοποιούν όποια γυναίκα έβρισκαν, οι Αμερικανοί άναβαν τους προβολείς των πλοίων και τους έριχναν πάνω μας,
για να σταματήσει κάπως το κακό.
Οι φωνές και τα ουρλιαχτά, λοιπόν, ήταν λόγω των επιθέσεων και των βιασμών από τους Τούρκους.
Και οι τελευταίοι σταματούσαν όταν έπεφτε πάνω τους το φως για να μην αποκαλυφθούν»
Σε ένα από τελευταία του άρθρα απ την Τουρκία στην Toronto Star ο Hemingway καταλήγει:
“Ποιος θα θρέψει τόσο πληθυσμό; Κανένας δεν το ξέρει και μέσα στα επόμενα χρόνια ο χριστιανικός κόσμος θα ακούει μια σπαρακτική κραυγή που ελπίζω να φτάσει και ως τον Καναδά:
” Μην ξεχνάτε τους Έλληνες ! ”

Μια άλλη μαρτυρία ανφέρει: «Το βράδυ, το μαρτύριο των προσφύγων που παρέμεναν στην προκυμαία συνεχιζόταν εφιαλτικό. Στους πρόσφυγες επιτίθεντο συστηματικά ληστές και βιαστές, οπλισμένοι με ξιφολόγχες και ρόπαλα, ζητώντας συνεχώς χρήματα και χρυσαφικά: Τσικάρ παρά! (Δώστε μας λεφτά). Γκιαούρ, βερ παρά, τσικάρ παρά, παρά ιστιόρ! Λεφτά, λεφτά, λεφτά... Ο Αμερικανός υποπρόξενος Μέυναρντ Μπαρνς βγήκε στην ξηρά και είδε πέντε διαφορετικές ομάδες Τούρκων, οπλισμένων με αιματοβαμμένα ρόπαλα, να περιπολούν ανάμεσα στο πλήθος, αναζητώντας τη λεία τους [Μίλτον: 2008, σ. 372].

Και μία τελευταία μαρυρία: «Ένα βραδ' βριάδιασ' ο Θεός, κλειστήκαμε μέσα από νωρίς, κάναμε προσευχή στον Αη Γιώργη και πέσαμ' στο μιντερ να κοιμηθούμε.

Γύρα τα μεσάνυχτα, δεν ξέρω τί ώρα νάταν, ξαφνικά ακούστηκαν δυνατές φωνές, κλάματ', ουρλιαχτά, κατάρες, βλαστημιές, προσευχές, κτύποι σε πόρτες και παράθυρα και βοή πολύ βοή και φασαρία στο δρόμο. Κι οι δαιμόνοι να 'βγαιναν απ' την κόλαση πιο λίγη φασαρία θα 'καναν.

Ξαφνικά ακούστηκε στο σπίτι μας δυνατός θόρυβος που το τράνταξε ολόκληρο κι η αυλόπορτα γκρεμίστηκε με την πρώτη. Ασκέρι αγριεμένο όρμησε μέσα ένας Τούρκος με τη χαντζάρα. Έδωσε στη μαναμ' μιά κλωτσιά και την έριξε καταή. Άρπαξε τη μάναμ' απ' τα μαλλιά κι ετοιμάστηκε να τη σκοτώσει. Εμείς φοβισμένα δε μιλούσαμε, μα μόλις ο αδερφός μ' ο Στρατής, θεός συγχωρέστον κι αυτόν, ειδ' αυτό που είδ' μπήκε στη μεσ' να γλιτώσ' τη μάναμ' και σκοτώθηκε αυτός...».

Τα κλάματα και τα ουρλιαχτά των μανάδων τα μεσάνυχτα ήταν γιατί οι αιματηρές επιθέσεις των Τούρκων γίνονταν τα μεσάνυχτα».